

A SZÉLSŐSÉGES IDŐJÁRÁSI HELYZETEKRE ADOTT ÁLLAMI REAKCIÓK ÉS AZ ALAPVETŐ JOGOK VÉDELME

1. Bevezetés

2013 első negyedévében számos rendkívüli időjárási esemény történt Magyarországon, ami a közelmúltban nem tapasztalt kihívások elé állította mind az állampolgárokat, mind a helyzet kezelésére hivatott szerveket. Elsősorban a hirtelen leesett nagyobb mennyiségű hó, illetve márciusban az ezzel együtt járó orkán erejű szél okozott fennakadásokat. A rendkívüli időjárás által sújtott területeken pedig az események következtében ismételt megjelent a katasztrófa helyzetekben hátrányosan érintett személyek csoportja, mint védett társadalmi csoport. A 2013. év elején kialakult időjárási helyzet a korábbiaktól eltérően egy „új” katasztrófavédelmi helyzetet generált: a havazás miatt kialakult fennakadások kezelését. Ezen – a rendkívüli időjárás által okozott – fennakadások, a korábbi katasztrófavédelmi helyzetek kezelésével összefüggő jelentésekhez, projekthez képest új problémát vetettek fel és minden eddiginél nagyobb számú állampolgárt érintettek, ezért ezek vizsgálatára az ombudsman kiemelt figyelmet szentelt.

2. Az ombudsman korábbi katasztrófavédelmi vizsgálatainak, projektjeinek megállapításai

Minden katasztrófavédelmi helyzet kezelésének vizsgálata kapcsán foglalkozni kell a bekövetkező eseményt megelőző lakosság-felkészítés, a helyzet eszkalálódását követő lakosság-riasztás, valamint az egész folyamat során megjelenő lakosság-tájékoztatás kérdésével. A korábbi évek ombudsmani gyakorlata és a 2013. év elején bekövetkezett rendkívüli időjárási események vizsgálata során is különös figyelemmel kellett lenni ezen kérdésekre.

2.1. A 2006. augusztus 20-i budapesti vihar kezelésének ombudsmani vizsgálata²⁹²

A 2006. augusztus 20-i tűzijáték alatt a főváros térségét orkán erejű széllel kísért zivatar érte el, aminek következtében több haláleset és mintegy ötszáz főt érintő különböző fokú sérüléssel járó baleset történt. Az ombudsman ezért hivatalból vizsgálatot indított az érintett szervek működésének összehangoltsága, illetve az esetleges hiányosságok feltárása érdekében. A biztosítói vizsgálat során megállapításra került, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányság ügyelete nem volt felkészülve arra, hogy a rendelkezésre álló nagyon rövid idő alatt megfelelő a tájékoztatást adjon vagy egyéb más intézkedést tegyen. Az ombudsmani jelentésben kiemelésre került, hogy a katasztrófa-helyzetekben reagálásra

²⁹² Lásd bővebben: AJB-3969/2006. számú jelentés

köteles szervek kommunikációjában és a lakosság-riasztási láncban megjelenő túlságosan sok áttétel jelentősen megnehezítette a lehető leggyorsabb intézkedést. A jelentés rámutatott továbbá a lakosság-felkészítésben tapasztalható hiányosságokra is, kiemelve, hogy a konkrét ügyben nehezítette a helyzet-kezelésben közreműködő szervek tevékenységét, hogy a pánikba esett nézők, nem tudták, hogy mi a teendőjük az adott helyzetben. Azt is világosan látni kellett, hogy megfelelő lakosságfelkészítés esetén az állam már egy szakszerű riasztással teljesíthette volna objektív alapjogvédelmi kötelezettségét²⁹³.

2.2. A katasztrófavédelmi projekt megállapításai²⁹⁴

2008 óta az ombudsmani alapjogvédelem egyik eszköze lett – az egyéni panaszvizsgálás mellett – az adott területeken megjelenő, nagyobb tömegeket érintő, vagy súlyos jogsérelemmel járó eseményeket vizsgáló projektmódszer. A 2011-es projekt a katasztrófavédelemben alkalmazandó szakszerű irányítás, valamint a lakosság-felkészítés, -riasztás, és -tájékoztatás kérdését vizsgálta.

2.2.1 A lakosságfelkészítés egyes kérdéseiről

A 2011-es projekt keretében²⁹⁵ arra kérte a biztos az országos katasztrófavédelmi főigazgatót, hogy adjon átfogó képet arról, hogy hogyan tesz eleget az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF) a lakosságfelkészítési kötelezettségeinek. A főigazgató arról tájékoztatta az ombudsmant, hogy 2012. január 1-jét megelőzően a katasztrófavédelmi felkészítésekkel és a lakosságvédelemmel kapcsolatos jogi eszközök nélkülözték a rendszerszemléletű megközelítést, ami miatt ezek a szabályok nem minden esetben jelentettek megoldást a felmerülő kihívásokra. Január 1-jét követően azonban kiemelt figyelmet kapott a lakosságvédelem, és ezen belül is a felkészítési feladatkör. Többek között sor került a települések katasztrófavédelmi osztályba sorolásának megújítására, és meghatározásra került a polgári védelem definíciója is – amelyet az új katasztrófavédelmi törvény²⁹⁶ definiál.

A projekt keretében készült jelentés megállapította, hogy a lakosság riasztása a médiában megjelenő szöveges közléssel – amelyben a bekövetkező esemény valószínűségét, helyét, a veszélyeztetett lakosságot, valamint a követendő magatartási formákat kell közölni – és szirénajelekkal történik. A 2013 márciusában, a rendkívüli időjárási események miatt kialakult katasztrófavédelmi helyzet kapcsán a főigazgató tájékoztatta a biztost a lakosságtájékoztatás és felkészítés kapcsán kialakult és alkalmazott rendszerről is, ami már a 2011-es katasztrófavédelmi projekt kapcsán is kiemelésre került.²⁹⁷

A 2011-es projektben megállapításra került tehát, hogy – különösen a 2006-os jelentésben tapasztaltakhoz képest – jelentős előrelépés történt a lakosságfelkészítés területén. Már ekkor felhívta azonban a biztos az érintett szervek figyelmét, hogy a

²⁹³ Részletesen lásd később

²⁹⁴ http://www.ajbh.hu/documents/10180/124836/ajb_katasztrofavedelmi_projekt_2012.pdf/c3048e8c-f534-44df-abb7-5fa1eb59fa64?version=1.1 (letöltés ideje: 2013. 07. 15.)

²⁹⁵ Kapcsolódó vizsgálat: AJB-810/2012. számú ombudsmani jelentés

²⁹⁶ A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény

²⁹⁷ Ezen rendszer részét képezi: a pedagógus továbbképzés, a gyermek és ifjúsági felkészítés, a lakosság felkészítés, a lakosság riasztása, valamint a lakosság veszélyhelyzeti tájékoztatása. Mindezekről bővebben lásd: AJB-2069/2013. számú jelentést.

lakosságfelkészítés és a lakosság tudatossági szintjének növelése, többéves, esetleg évtizedes alapos és folyamatos tevékenységet igényel. A lakosság többségénél ugyanis szinte teljesen hiányoznak a szükséges ismeretek – és ez a hiányosság 2013 elején bekövetkezett események kapcsán is tetten érhető volt.

2.2.2 Az állami szervek együttműködése katasztrófavédelemben (belső kommunikáció hiányosságai)

A 2011-es katasztrófavédelmi projekt keretében a biztos kitért az állami szervek katasztrófavédelemben való együttműködésének kérdésre is.²⁹⁸ Katasztrófavédelemben a kárhelyi kommunikáció az ún. Egységes Digitális Rádió-távközlő (EDR) rendszeren keresztül valósult (és jelenleg is valósul) meg, mely nagyban segítette a gyors- és hatékony feladat-végrehajtást, az együttműködést. A kapcsolódó vizsgálatból kiderült, hogy a rendőri szervek a feladatok végrehajtása során EDR-rádióval kommunikáltak egymással, valamint szolgálati mobiltelefonokat használtak a kapcsolattartásra. A kárhelyi kommunikáció elsődleges eszköze azonban az EDR volt. A kommunikáció – jó térerő mellett – csoporthívásokkal, hívónevek, hívószámok alkalmazásával történt. Térerő probléma esetén a rádió készülékek közvetlen üzemmódra történő kapcsolásával, lehetőség volt kisebb (50-200 méteres) körzetben a készülékek hálózat nélküli egymással történő kommunikációjára is. Továbbá lehetőség volt az EDR közreműködő segítségével mobil bázisállomás telepítésére, így az esetlegesen le nem fedett helyszíneken a megfelelő térerő biztosítására is. A jelentésben kiemelésre került, hogy a készülékeken a megfelelő csoport kiválasztásával az együttműködés késedelem nélkül, gyorsan és hatékonyan megvalósult. Az EDR-rádiók alkalmazása tehát jelentősen megkönnyítette az érintett szervek együttműködését. A honvédség a Megyei Védelmi Bizottságok titkáraival közvetlen EDR kapcsolatban volt, amely lehetőséget nyújtott a döntés előkészítés során a közvetlen információ cserére.

A 2011-es katasztrófavédelmi projektet megelőzően már vizsgálta az ombudsman az EDR kommunikáció kérdését, amely során több alapvető joggal összefüggő visszasságokra okot adó körülményre hívta fel a figyelmet.²⁹⁹ A jelentés igazolta azonban, hogy a 2010-es hiányosságok részben orvoslásra kerültek, részben pedig olyan megoldások kerültek kidolgozásra, amelyek alkalmasak a hiányosságok hatásainak megelőzésére, vagy jelentős csökkentésére. Kiemelendő a vizsgálat azon megállapítása, miszerint bár az EDR lefedettséggel, valamint annak kapacitásával kapcsolatban az érintett szervek kezdetben hiányosságokról számoltak be (például a vörösiszap-katasztrófa kapcsán), a mobil bázisállomás telepítésével, és esetenként DMO (dikrekt) használati módú rádióforgalmazással a hiányosságokat sikerült minimalizálni.

Mindezek alapján az ombudsman a 2011-es jelentésében megállapította, hogy a kialakított vezetési szisztéma, az egységes bevetés-irányítási informatikai rendszer hiányában is alkalmas volt az alapvető jogokkal összefüggő visszasságok megelőzésére. Kiemelésre került azonban az is, hogy mindez nem teszi okafogyottá a korábban sürgetett megoldásokat.

²⁹⁸ AJB-3764/2011

²⁹⁹ Lásd bővebben: AJB-3764/2011. számú ombudsmani jelentés

3. A rendkívüli időjárási következtében kialakult alapjogi sérelmek

A március 14-15-én (valamint március végén) kialakult országos szintű katasztrófa helyzet során nem az érintett csoportok alapjogi sérelme volt a kiindulási pont, hanem a helyzet kezelésében közleműködő hivatásos szervek tevékenységében (elsősorban a kommunikációjukban) jelentkezett hiányosságok. A helyzet vizsgálatakor, ezért nem az volt a fő kiindulási pont, hogy milyen alapjogok sérültek, hanem, hogy a helyzet kezelése során mit kellett volna hatékonyabban végezni ahhoz, hogy a lakosság jelentős része ne kerüljön kitétt helyzetbe.

3.1. Az állam intézményvédelmi kötelezettsége

Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése szerint „Az *EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége*”. Ezen rendelkezés deklarálja az állam alapvető jogokkal összefüggő intézményvédelmi kötelezettségét – amelyet már az Alkotmány³⁰⁰ 8. §-a is hasonló tartalommal szabályozott. Az Alkotmánybíróság e védelmi kötelezettségből levezette, hogy az államnak aktív védelmi kötelezettsége is van az alapvető jogok biztosítása terén klasszikusnak is nevezhető alkotmányi tartalom, a tartózkodási kötelezettség mellett.³⁰¹ Az államnak ezért egyrészt tartózkodnia kell az alapjogok megsértésétől, másrészt gondoskodnia kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről. Lényeges leszögezni, hogy az állami intézményvédelmi kötelezettség tipikusan nem keletkeztet az egyén oldalán alanyi jogokat, és az egyén részéről nem kikényszeríthető.³⁰² Az állami intézményvédelmi kötelezettség azt jelenti, hogy az állampolgárok alanyi jogának megvalósulásához szükséges, hogy az állam kialakítson és fenntartson egy intézményrendszert.³⁰³

Egyértelműen megállapítható tehát, hogy az állam köteles a különböző katasztrófák, káresemények következményeinek kezelése, káros hatásainak enyhítése, a mentés megszervezése, valamint amennyiben lehetséges annak megelőzése érdekében az ezzel összefüggő jogi szabályozás és jogintézmények kidolgozására, továbbá a közigazgatási szervezetrendszer megfelelő kialakítására és működtetésére.

3.2. A kialakult helyzet kezelésében megjelenő kommunikációs hiányosságok³⁰⁴

A márciusi időjárási eseményeket vizsgáló ombudsmani jelentés mindenekelőtt fontosnak tartotta kiemelni a mentésben résztvevő hivatásos állományú személy által, valamint a mentésben közreműködő önkéntesek és a kialakult helyzet szenvedő alanyai által is jelzett, az irányítás során jelentkező kommunikációs problémákat. Ugyanis több szerv állományába tartozó személy is arról panaszkodott, hogy nem volt egyértelmű számukra, hogy hol és pontosan milyen mentési munkálatokat kell végezniük. Nehezítette továbbá a mentésben résztvevők közötti kommunikációt, hogy a Terrorelhárítási Központ tapasztalatai alapján az EDR rendszer a túlterheltség miatt nem mindenhol működött megfelelően,

³⁰⁰ 1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányáról

³⁰¹ 64/1991. (XII.17.) AB határozat

³⁰² Gárdos-Orosz Fruzsina: Alapjogok korlátozása. In: JAKAB András (szerk.): Az Alkotmány kommentárja I-II. javított bővített kiadás. Századvég. Budapest, 2009. 408. o.

³⁰³ Lásd bővebben: 64/1991. (XII.17.) AB határozat

³⁰⁴ Lásd bővebben: AJB-2069/2013. számú ügyben készült jelentés

továbbá az is, hogy a helyi védelmi bizottságok vezetői (illetve titkárai) nem rendelkeznek kormányzati EDR készülékkel – fontos megjegyezni ennek kapcsán azonban, hogy utóbbi személyek részére EDR készülék biztosítása esetenként is elegendő lenne.

A márciusi havazás kapcsán készült jelentés – a korábban elemzett jelentésekhez hasonlóan – hangsúlyozta az EDR rendszer alkalmazásának fontosságát, ugyanakkor azt is, hogy a lakosság riasztásának továbbra sem elhanyagolható része a településeken kialakított szirénák alkalmazása, mivel bizonyos esetekben ez lehet az egyetlen hatékony megoldás a lakosság – érkező veszélyre történő – figyelmeztetéséhez.

3.3. Nemzetközi tapasztalatok (kommunikáció a katasztrófa- és veszélyhelyzetek kezelése során)

A 2013 márciusában bekövetkezett rendkívüli időjárási helyzet miatt kialakuló fennakadások ombudsmani vizsgálata során jelentős problémaként/hiányossággént jelentkezett a helyzet kezelésére kötelezett szervek részéről, a lakosság felé irányuló nem megfelelő kommunikáció.

A korábbi jelentésekben is megállapításra került, hogy a lakosság alultájékozott a katasztrófa veszélye, a megelőzési és védekezési mechanizmusok, a lehetséges lakossági viselkedési formák tekintetében.

Napjainkban Európa- de világszerte is a szervezeti kommunikáció szerves és megkerülhetetlen részét képezik a szakmai blogok, az interneten (üzenőfalakon, profiloldalakon, kép- és file-, illetve egyéb tartalommegosztó oldalakon) közzétett elemzések, beszámolók, tudósítások, hirdetések, audió- és videókommentárok. Az olvasott web („webegy”) korszakát felváltó írott-olvasott web („webkettő”) korszak, a részvétel fogalmának újragondolását hozta. Az online jelenlét olyan mérvű felértékelődésének vagyunk tanúi, amely ma nem is mint versenyelőny van, vagy nincs jelen, hanem mint alapelvárás fogalmazódik meg a szervezetekkel szemben. Mára számos katasztrófaszituáció megmutatta, hogy a leggyorsabb elérést és legszélesebb körű mozgósítást végrehajtani képes platform a web- és a közösségi oldalak. A legnépszerűbb „webkettes” technológiák a *blogok, fórumok, közösségi hálózatok, wikik és podcastok*, amelyek mind a kommunikáció, mind az oktatás, tudásmenedzsment, multimédia és szórakozás területén egyre nagyobb helyet követelnek maguknak, így ez a technológia immár nem mellőzhető az államigazgatás/közigazgatás és rendvédelem/katasztrófavédelem számára sem.³⁰⁵

Az Európai Bizottság támogatásával 2012-ben indult el a két évesre tervezett Disaster 2.0 (D2.0) projekt, amelynek célja annak vizsgálata, hogy az Európai Unió kormányai hogyan használják, és hogyan használhatják a jövőben a „webkettes” alkalmazásokat a katasztrófavédelem területén.³⁰⁶ A projekt életre hívásának kiváltó oka az a tapasztalat, hogy milyen jelentős mértékben használta mind a lakosság, mint pedig a kormányzati szervek a „webkettes” (különösen Twitter, Facebook, Ushahidi) alkalmazásokat a közelmúlt jelentős katasztrófa-helyzetei – földrengések Haitin és Japánban, árvíz Brisbane-ben, Sandy hurrikán –során. A kutatás célja a jó gyakorlatok azonosítása és megosztása az alábbi területeken:

³⁰⁵ Bővebben: Kriskó Edina: *PR stratégiák a rendvédelmi szerveknél különös tekintettel a katasztrófavédelemnél* (<http://vedelem.hu/letoltes/tanulmany/tan387.pdf>, (letöltés dátuma: 2013. 07. 14.)

³⁰⁶ <http://www.disaster20.eu/> (letöltés dátuma: 2013. 07. 14.)

1. milyen technológiákat használnak a kormányzati szervek a katasztrófa-kommunikáció során;
2. esettanulmányok révén bemutatni, hogy milyen innovatív módon lehet használni ezeket a „webkettes” alkalmazásokat;
3. hogyan használja a lakosság ezeket a „webkettes” alkalmazásokat a katasztrófa-helyzetek során;
4. hogyan tudják támogatni ezek a technológiák a hivatalos szerveket és a lakosságot a katasztrófa-helyzetekre való reagálásban.

Ennek kapcsán számos példát fel lehet hozni az európai jó gyakorlatokra³⁰⁷:

- A londoni tűzoltóság (London Fire Brigade) például tevékenysége során folyamatosan használja a közösségi médiát, például a Twittert az esemény közbeni, valós idejű információszerezésre és tájékoztatásra, mind a lakosságfelkészítés, mind pedig a veszélyhelyzeti kommunikáció területén. A New Yorkot sújtó Sandy hurrikán amerikai tapasztalatait felhasználva kiemelt fontosságként kezeli például a London Fire Brigade a Twittert a közösségi médiában terjedő félrevezető, téves információk kiszűrése és a twitterezők megbízható információs csatornákra való irányítása szempontjából.
- Belgiumban a 2010. február 15-i 19 halálos áldozatot követelő vasúti katasztrófa alkalmával az első segélyhívás 8 óra 29 perces befutását követően 8 óra 35 perckor(!) a helyszínről a jelenlévők már fotókat és információkat tweeteltek ki. A baleset után ingyenesen hívható információs vonal számát először a Twitterre tették ki, mint ahogy a Vöröskereszt is ezt a csatornát használta véradásra való felhívásának közvetítésére. A 2011-es Pukkelpop zenei fesztiválon kitört szélvihar (5 halott 300 sérült) alkalmával a vihar miatt a mobiltelefon hívások akadoztak, a Twitter viszont működött, a fiatal fesztivállátogatók a helyszínen folyamatosan twittereztek. Az eset megmutatta, hogy a belga hatóságok jelenlétének hiánya a közösségi médiában nem tartható tovább.
- Katalóniában a polgári védelem a 2010 márciusi hóhelyzet alatt szerzett tapasztalatok alapján döntött a Twitter használata mellett a kríziskommunikáció során. A 2012-es halálos áldozatokat is követelő erdőtüzek alatt a megfelelő információk és a hatósági rendelkezések lakossághoz való eljuttatásában a legfontosabb szerepet gyakorlatilag a Twitter játszotta, ugyanis a veszélyhelyzet folyamatosan változott, ezért a leggyorsabb eszközre volt szükség.

Előbbieket összegezve megállapítható, hogy a „webkettes” technológia ugrásszerű fejlődése és elterjedése következtében a katasztrófavédelmi szervek sem a lakosságfelkészítés sem pedig a kríziskommunikáció esetében nem támaszkodhatnak csupán a hagyományos médiára és kommunikációs eszközök használatára.

A 2013 márciusi hóhelyzet ez irányú tapasztalatai alapján kijelenthető, hogy ezen új kommunikációs csatornák megfelelő használata alkalmas lett volna, a lakosság tájékoztatásának hiányosságaiaként testet öltő – hatásában pedig a természetes személyek nagyobb csoportjának alapvető jogaival összefüggő visszasságokat eredményező – krízis részbeni megelőzésére, illetve következményeinek mérséklésére. A beérkezett panaszok, a sajtóban megjelenő tudósítások, a különböző közösségi oldalakon elhelyezett lakossági

³⁰⁷ <http://www.disaster20.eu/> (letöltés dátuma: 2013. 07. 14.)

bejegyzések alapján (elég csupán a hóhelyzet kapcsán megemelkedett Facebook aktivitást nyomon követni) a kríziskommunikáció hatékonysága elmaradt a hasonló helyzetekben elvárhatótól. Ki kell emelni továbbá azt is, hogy a hivatásos állományú szervek részéről mind az előzetes figyelemfelhívás, mind az események közbeni tájékoztatás elégtelennek bizonyult, még a hagyományos médiafelületeken sem volt elég gyors az információáramlás, nem jutott el kellő súllyal bíró figyelemfelhívásként a lakossághoz.

Alapvető probléma, hogy a kommunikációs technológia változásaira reagáló nemzetközi meteorológiai kockázat-előrejelzési, katasztrófa és veszélyhelyzeti kommunikációs gyakorlat eredményei a hazai kríziskommunikáció területén nem hasznosultak megfelelően, miközben a közösségi média információszerzési és kommunikációs eszközként való használatának költsége nem jelentős, komolyabb költséggel csupán a mobiltelefonos applikációk kifejlesztése terén számolhatunk, a Facebook, Twitter profil létrehozásának nincs költségvonzata. Fontos kiemelni azonban, hogy ezen közösségi csatornák használata elsősorban krízis kommunikációs cézzal indokolt.

4. Összegzés

Az ismertetettekből is jól látható, hogy 2013 első negyedéve ismét számos kihívás elé állította a katasztrófavédelemre hivatott önkéntes és hivatalos állományú szerveket.

A márciusi országos katasztrófa helyzet kezelésének elemzése szintén rávilágított számos hiányosságra, így elsősorban a kommunikációs hibákra (mind a lakosság felé, mind a szervek egymás közötti kommunikációjában). A jelentésben megfogalmazott intézkedési javaslatok is ezekre a területekre irányultak: felkérte ugyanis a biztos a belügyminisztert, hogy saját hatáskörében vizsgálja meg a beavatkozó szervek belső kommunikációja javításának további lehetőségeit; továbbá kezdeményezte az országos katasztrófavédelmi főigazgatónál és az országos rendőr-főkapitánynál, hogy a lakosság felkészítésének és tájékoztatásának növelése érdekében dolgozza ki a szükséges intézkedéseket.

Külön érdemes kiemelni, hogy a jelentés nyomán az OKF már kialakította saját Facebook³⁰⁸ oldalát, amelyen már a 2013 júniusában Magyarországot elért rekord mértékű árvíz kapcsán is tudósította a lakosságot.

Mindezek alapján megállapítható, hogy például a márciusi havazás kapcsán érintett állami intézményes életvédelmi kötelezettségének Alkotmánybíróság által kidolgozott alkotmányos doktrínájára támaszkodva a biztos proaktív fellépése a katasztrófavédelem területén is eredményesnek mondható. A vizsgálatok során megfogalmazott ombudsmani ajánlások ugyanis szinte maradéktalanul megvalósulni látszanak.

A 2013 júniusában zajló árvízi védekezés tapasztalatai is igazolják, hogy az alapvető jogok biztosának és jogelődjeinek tevékenysége és javaslatai nyomán a katasztrófavédelem egyre hatékonyabban és eredményesebben végzi tevékenységét, ami hozzájárul az intézményes életvédelmi kötelezettség teljesítéséhez, és ezen keresztül a lakosság alapvető jogainak és biztonságának megóvásához.

³⁰⁸ https://www.facebook.com/pages/BM-Orsz%C3%A1gos-Katasztr%C3%B3fav%C3%A9delmi-F%C5%91igazgat%C3%B3s%C3%A1g/499837143403596?hc_location=stream (letöltés dátuma: 2013. 07. 14.)